

ŽALIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

Žaliosios atliekos yra sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos (šakos, lapai, žolė, velėna, vaisių krituoliai ir kt.) Jas griežtai draudžiama mesti į mišrių komunalinių atliekų konteinerį ir šalinti sąvartynuose. Šioms atliekoms tvarkyti skirti žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai ir kompostavimo dėžės.

Paprasčiausias ir naudingiausias būdas sodų, daržų ar individualių valdų šeiminkams tvarkyti žaliąsias atliekas yra jas kompostuoti (gaunama natūrali trąša augalams, nemokama už žaliųjų atliekų surinkimą bei sutvarkymą).

Kompostuoti žaliąsias atliekas galima konteineriuose, komposto dėže gali tapti ir statinė be dugno su šone padarytomis skylėmis ar pačių valdos šeiminkų iš lentų sukalta dėžė.

Komposto dėžės skirtos:

- virtuvės atliekoms: vaisių ir daržovių liekanoms (bulvių, morkų ir kt. daržovių lupenoms), kiaušinių lukštams, arbatos pakeliams, kavos tirščiams;
- naminių gyvūnų ir naminių graužikų (triušių, vištų, žiurkėnų, jūros kiaulyčių ir kt.) natūraliems pakratams;
- sodo atliekoms: augalų lapams, nupjautai žolei, piktžolėms (be subrendusių sėklų), velėnai, smulkioms šakoms, senai vazonų žemei, seniems šiaudams ir šienui;
- medienos kuro pelenams ir anglims;
- kartono ir kitų popieriaus gaminiams, iš popieriaus ir kartono pagamintų kiaušinių dėklams;
- ūkinių gyvūnų (pavyzdžiui, vištų, triušių, karvių, arklių) mėšlui.

Nerekomenduojama mesti:

- Mėsos, žuvies atliekų,
- riebalų, kaulų, skerdienos atliekų,
- pieno produktų,
- plastikinių arba sintetinių atliekų (maišelių, vazonų);
- virtų daržovių,
- sauskėlių, tualetinio popieriaus.

Kompostui pasigaminti naudinga žinoti keletą taisyklių

Elementas	Veiksmas
Vieta	Kompostavimo vieta parenkama nuošalesnėje sklypo vietoje, geriau nedideliame šešėlyje, kad neišdžiūtų.
Deguonis	Ar įsigysite specialią kompostavimo dėžę ar gaminsitės ją patys, svarbu, kad į kompostą pastoviai patektų deguonis, kitu atveju turėsite kompostą perkasti bent kartą per mėnesį. Rekomenduojama, kad dėžėje būtų pakankamai tarpelių ar skylučių, ji būtų ne didesnė nei 1 metro ilgio, pločio ir aukščio - taip sudarysite optimalias sąlygas

	patekti orui. Jeigu komposto krūva skleidžia supuvusių kiaušinių kvapą, vadinasi, trūksta oro.
Drėgmė	Drėgmė komposte turi būti 50-60%. Kompostuojama medžiaga turi būti panaši į išspaustą kempinę - ji nėra sausa, bet iš jos neišspausi daugiau vandens. Tokia drėgmė turi būti palaikoma visą laiką. Jei kompostas yra per sausas, palaistykite jį.
Temperatūra	Kompostavimuisi tinkamiausia - nuo 50° iki 60 °C temperatūra. Kompostavimasis žemesnėje temperatūroje užtruks ilgiau.
Dėžės dugnas	Kompostavimo dėžės dugnas turi būti kiauras, liestis su žeme, kad dirvos organizmai galėtų laisvai judėti. Dėžės dugną išklorkite medžio skiedrų, smulkių šakelių, šaknų sluoksniu, kad patektų oras ir pasišalintų perteklinę drėgmę.
Dėžės dangtis	Patartina, kad kompostavimo dėžė turėtų dangtį, taip užtikrinsite, kad kompostas nepermirks lietingu sezonu ir nepraras drėgmės per karščius.
Dėžės konstravimas	Patiems gaminat dėžę patartina ją daryti dviejų dalių Vienoje iš jų subrendęs kompostas galės būti naudojamas ir tuo pat metu antroje kaupiamos medžiagos naujam kompostui. Priekinės dėžės sienelės turėtų būti pakeliamos ir turėtų laisvai slankioti įpjovomis aukštyje žemyn. Taip įrengus, susislėgusį kompostą lengviau vartyti ar išimti. Dėžę geriau konstruoti iš specialiai paruoštos puvimui atsparios medienos. Ruošiant medieną, išgręžti reikiamas skylės, kad surenkant netrūkinėtų mediena. Surenkant dėžę, tarp lentų išlaikyti 29 mm tarpus. Toks atstumas užtikrina deguonies patekimą į kompostą. Norint tokį tarpą išlaikyti, reikia priekinėje slankiojamojoje sienelėje, prie kiekvienos lentos galų apatinės dalies pritvirtinti po stačiakampį blokelių, tada deguonis pateks ir per priekinę sienelę.

Patarimai kompostuojantiems žaliais atliekas

- Prieš dedant į komposto dėžę, stambesnes atliekas reikėtų susmulkinti.
- Kompostavimo procesas vyksta greičiau ir geriau jei yra kuo įvairesnės atliekų rūšys: virtuvės atliekas reikia sumaišyti su nupjauta žole, sausas atliekas - su šlapiomis, smulkias - su stambiomis.
- Į naują kompostą galima įdėti šiek tiek jau pagaminto komposto, tai pagreitins mikroorganizmų dauginimąsi.
- Kompostą pagerina ir kūdros dugno išgriebtas dumblas.
- Pagreitinti kompostavimą galima įdedant perpuvusio mėšlo ar „greito“ komposto medžiagų, pvz., bakterijų ar Kalifornijos raudonųjų sliekų.
- Kompostą galima paskleisti dirvos paviršiuje ar įkasti, taip pat jis tinka kambarinėms gėlėms auginti.
- Smėlėtoje dirvoje kompostas veikia kaip kempinė, padeda dirvoje išsilaikyti vandeniui ir pasiekti augalo šaknis.
- Molingoje dirvoje kompostas suteikia žemei purumo ir laidumo, neleidžia nusistovėti vandeniui ir susidaryti plutai dirvos paviršiuje.

Gyventojai į Žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles: Šiaulių g. 24, Bertužių k., tel. (8 41) 37 42 02 (šalia uždaryto Kairių sąvartyno) ir Drąsūčių k., Kuršėnų kaim. sen, tel. (8 41) 37 42 02, Šiaulių r. gali pristatyti nemokamai iki 300 kg (1 gyventojas) žaliųjų atliekų.

Kompostavimo aikštelėje priimamos šios žaliosios atliekos:

- želdynų karpymo ir sodo atliekos, nukritę medžių lapai, nupjauta žolė, gėlės, piktžolės,

- vaisių, daržovių atliekos,
- medžio žievė, pjuvenos, drožlės, skiedros,
- smulkios medžių, krūmų genėjimo šakos.

Viešoji įstaiga Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras už nustatytą mokestį iš atliekų turėtojų (fizinių ir juridinių asmenų) priima žaliąsias atliekas Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje adresu: Šiaulių g. 24, Bertužių k. Šiaulių r.

Fiziniai ir juridiniai asmenys, norintys įsigyti apželdinimui tinkamo komposto tai gali padaryti už 8,76 Eur/t. Komposto laikymo vieta - Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelė, Šiaulių g. 24, Bertužių k., Kairių sen., Šiaulių r. (šalia uždaryto Kairių sąvartyno). Aikštelės darbo laikas I–V 8.00–17.00 val., telefonas pasiteiravimui (8 41) 37 42 02. Transportavimo paslaugos neteikiamos.